

108505 - Yolcu iken öğle namazını erteleyen, memleketine ulaştıktan sonra ikindi namazıyla birlikte birleştiren (cem' eden) kimse

Soru

İkinci namazından yaklaşık bir saat sonra memleketine ulaşan, bu arada yolculuğu sırasında memleketine ulaştıktan sonra ikindi namazıyla birlikte birleştirmek sûretiyle kılmak niyetiyle öğle namazını erteleyen bir yolcu, memleketine ulaşırsa bu iki namazı nasıl kılmalıdır?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

İki namazı birleştirerek kılmak (cem' etmek); İslâm şeriatının yolcuya vermiş olduğu ruhsatlardan (izinlerden) birisidir. Çünkü yolculukta, kolaylığı getiren zorluk ve sıkıntı vardır. Bundan dolayı öğle ile ikindi ve akşam ile yatsı namazlarını birleştirerek, kolayına gelecek şekilde cem-i takdim veya cem-i tehir olarak kılabilir.

Memleketine

dönünce ikindi namazı ile birlikte cem-i tehir olarak kılmak için öğle namazını ertelemesinde (geciktirmesinde) bir sakınca yoktur. Çünkü cem-i tehirin câiz olabilmesi için, ikinci namazın vaktinin girişine kadar özrün devam etmesi şarttır. Buradaki özür ise, -içinde bulunduğunuz durum gibi-, yolculuktur.

İbn-i

Kudâme -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

“Eğer

iki namazı, ikinci namazın vaktinde kılsa, ikinci namazın vaktinin girişine kadar özür (mazeret) kalıcı sayılır. Hastanın iyileşmesi, yolcunun memleketine ulaşması ve yağmurun kesilmesi gibi, eğer özür, birinci namazın vaktinde ortadan kalkarsa, bu takdirde cem’ etme sebebi ortadan kalktığı için iki namazı cem’ etmesi mübah olmaz.

Eğer ikinci namazın vaktinin girişine kadar özür devam ederse, -vakit girdikten sonra özür ortadan kalksa bile-, iki namazı cem’ edebilir.Çünkü bu iki namaz, onun zimmetinde yapması gereken iki farz olmuş sayılır.” (“el-Muğnî”; c: 3, s: 140)

Bu, iki

namazın cem’ edilmesi konusundaki hükümdür. Kasredilmesine (yani dört rekatlı olanları ikişer rekat kılmaya) gelince, öğle ve ikindi namazının her birisini, kasretmeden dörder rekat olarak kılar. Çünkü kasrın sebebi; yolculuktur. Memleketine döndüğü için de yolculuk sona ermiştir. Dolayısıyla namazını mukim olarak kılmalıdır.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi âlimlerine şöyle sorulmuştur:

“Ben

yolculukta ve iki namazı cem’ etme hükmünde olursam, öğle namazı vakti girdikten sonra onu ikindi namazının vaktine kadar ertelersem, bu arada yerime ikindi namazından hemen önce ulaşırsam, öğle namazını kasrederek (iki rekat

olarak), ikinci namazını da tam olarak mı kılmalıyım?
Çünkü ben, ikinci namazının vaktinin girişinden önce
yerime ulaştım. Yoksa ne
yapmalıyım?”

Bunun
üzerine komite şöyle cevap vermiştir:

“Öğle
namazını dört rekat olarak kılarırsın. Çünkü sen,
öğle namazını kılmadan önce öğle
namazının vaktinde ulaşmış
sayılırsın. Dolayısıyla sen, mukim hükmünde
sayılırsın. Öğle namazını
kıldıktan sonra ikinci namazını da insanlarla birlikte
mescitte kılarırsın.” (“İlmî
Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi
Fetvâları”; c: 8, s: 151)

Değerli
âlim Muhammed b. Salih el-Useymin'e -Allah ona rahmet etsin- buna benzer bir
soru sorulmuş, bunun üzerine o şöyle demiştir:

“Burada
muteber olan şey; namazın kılınmasıdır. Eğer
onu mukimlikte yaparsan, namazı tam kılarırsın. Yolculukta
yaparsan, kasredersin. Namazın vakti ister bu yerde veya bu yerden
önce başka bir yerde girmiş olsun, farketmez.”
 (“Mecmû'u Fetâvâ İbn-i Useymin”; c: 15, s: 428)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.